

Nuorisovaltuuston aloite lautakuntapaikoista hyvinvointipalveluiden lautakuntaan ja kasvatusta- ja opetuslautakuntaan

Nuorisovaltuuston aiemman valtuustoaloitteen mukaisesti esitämme nuorisovaltuustolle puhe- ja läsnäolo-oikeutta hyvinvointipalveluiden lautakuntaan ja kasvatusta- ja opetuslautakuntaan.

Kuntalaissa (410/2015, 26 §) nuorisovaltuuston vaikuttamismahdollisuuksia määritellään seuraavasti: "nuorisovaltuustolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä kunnan asukkaiden hyvinvointiin, terveyteen, opiskeluun, elinympäristöön, asumiseen tai liikkumiseen sekä muissakin asioissa, joiden nuorisovaltuusto arvioi olevan lasten ja nuorten kannalta merkittäviä. Nuorisovaltuusto tulee ottaa mukaan lasten ja nuorten osallistumisen ja kuulemisen kehittämiseen kunnassa."

Kasvatusta- ja opetuslautakunta ja hyvinvointilautakunta ovat ne paikat, joissa tehtävät päätökset ovat nuorten kannalta merkittäviä. Myös Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto Ry puoltaa Kannuksen nuorisovaltuuston lautakuntapaikkoja antamassaan lausunnossa. Lausunnossa todetaan, että "puhe- ja läsnäolo-oikeus lautakunnissa on keskeinen vaikuttamisen väline, jolla kaupunki voi mahdollistaa nuorten kuulemisen jo päätösten valmistelun aikana."

Kannuksen kaupungin 2022-2026 kuntastrategiassa painotetaan osallisuuden ja asukkaiden vaikutusmahdollisuuksien tärkeyttä. Sen missiossa todetaan seuraavaa: "Tähtäämme kaikessa toiminnassamme kuntalaisten hyvinvoinnin ja alueen elinvoiman edistämiseen tarjoamalla itse ja yhdessä kumppanien kanssa sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestäväällä tavalla tuotettuja palveluita sekä tarjoamalla foorumin kuntalaisten osallisuuteen ja vaikuttamismahdollisuuksiin." On siis Kannuksen kuntastrategian mukaista tarjota lautakuntapaikat nuorisovaltuustolle, jotta myös nuorille annetaan mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa päätöksentekoon.

Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto Ry:n lausunnossa todetaan: "Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto ry näkee nuorten osallisuuden arvokkaana ja panostamisen arvoisena asiana. Korostamme, että puhe- ja läsnäolo-oikeus lautakunnissa on keskeinen vaikuttamisen väline, jolla kaupunki voi mahdollistaa nuorten kuulemisen jo päätösten valmistelun aikana. Samalla nuorisovaltuuston aseman edistäminen parantaa Kannuksen kaupungin elinvoimaisuutta ja parhaimmillaan toimii nuorten kohdalla pitovoimatekijänä."

Myös muissa kunnissa on positiivisia kokemuksia nuorisovaltuuston lautakuntapaikoista. Vantaan nuorisovaltuusto puoltaa myös Kannuksen nuorisovaltuuston lautakuntapaikkoja. Sen puheenjohtaja Anni Juulia Tuomainen

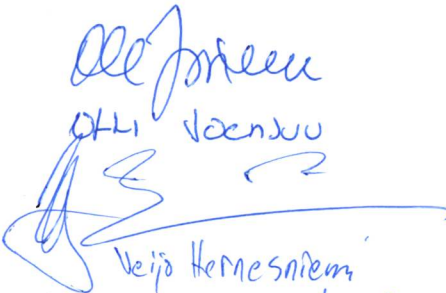
kirjoittaa Vantaan nuorisovaltuuston lausunnossa, että "Vantaalla nuorisovaltuutettujen lautakuntaedustus on ollut toimiva ja osallistava vaikuttamisen väylä. Käytäntö on myös ollut luottamushenkilöiden sekä virkamiesten kannattama." Lausunnossa todetaan myös seuraava: "Lähes jokaiselle nuorisovaltuustolla Suomessa on vähintään yksi edustuspaikka lautakunnassa. Kaikilla suurilla edelläkävijäkaupungeilla on laaja-alaiset vaikutusmahdollisuudet useissa lautakunnissa. Lautakuntavaikuttamista pidetään peruspilarina nuorisovaltuustotyössä." Itse asiassa vuoden 2022 nuorisovaltuustonselvityksen mukaan enää 8 % kunnista ei nuorisovaltuustolla ole lautakuntaedustusta.

Näihin perusteisiin vedoten Kannuksen nuorisovaltuuston esittää nuorisovaltuustolle puhe- ja läsnäolo-oikeutta hyvinvointipalveluiden lautakuntaan ja kasvatus- ja opetuslautakuntaan.

Kannus 17.4.2023

Kirsikka Tyttö (Kannuksen nuorisovaltuuston puheenjohtaja)

Melissa Märsylä (Kannuksen nuorisovaltuuston varapuheenjohtaja)

Veijo Hemesniemi
Kannus
HANNA KOLA
Sanna Leena Grön
Erik Lund
Enkki Hunki
Timo Pajala
TIIMO PAJALA
NOORA PAJALA

Lausunto Kannuksen kaupungille nuorisovaltuuston edustuksesta kaupungin lautakunnissa

5.4.2023

Kannuksen nuorisovaltuuston pyynnöstä lausumme Kannuksen nuorisovaltuuston puhe- ja läsnäolo-oikeudesta hyvinvointipalveluiden lautakuntaan ja kasvatus- ja opetuslautakuntaan seuraavaa:

Kuntalaissa (410/2015, 26 §) nuorisovaltuuston vaikuttamismahdollisuuksista määritellään seuraavasti: "Nuorisovaltuustolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä kunnan asukkaiden hyvinvointiin, terveyteen, opiskeluun, elinympäristöön, asumiseen tai liikkumiseen sekä muissakin asioissa, joiden nuorisovaltuusto arvioi olevan lasten ja nuorten kannalta merkittäviä. Nuorisovaltuusto tulee ottaa mukaan lasten ja nuorten osallistumisen ja kuulemisen kehittämiseen kunnassa."

Valtakunnallisesti nuorisovaltuustojen vaikutusmahdollisuudet ovat asteittain parantuneet kuntalain uudistuksen myötä. Vuoden 2022 nuorisovaltuustonselvityksen mukaan 92% kyselyyn vastanneista nuorisovaltuustoista oli puhe- ja läsnäolo-oikeus ainakin yhteen kunnan lautakuntaan. Kannuksen kaupunki on siis mukana viimeisessä 8%:ssa, joka ei ole vielä myöntänyt nuorisovaltuustolle puhe- ja läsnäolo-oikeutta yhteenkään lautakuntaan. Lautakunnilla on merkittävä valmisteleva rooli kaupungin päätöksenteossa, ja lautakunnissa nuorisovaltuuston edustajilla on todellisia mahdollisuuksia vaikuttaa valmisteltaviin asioihin.

Kannuksen kaupunki hyväksyi vuonna 2022 uuden strategian vuosille 2022–2026. Strategian missiossa mainitaan, että *"Tähtäämme kaikessa toiminnassamme kuntalaisten hyvinvoinnin ja alueen elinvoiman edistämiseen ... tarjoamalla foorumin kuntalaisten osallisuuteen ja vaikuttamismahdollisuuksiin."* Strategiatyössä on siis nähty osallisuuden ja asukkaiden vaikuttamismahdollisuuksien tärkeä rooli. Kaupungin luottamustoimijat ovat sitoutuneet toimimaan strategian mukaisesti (Kannusmalli, 2022).

Kannuksen hyvinvointipalveluiden lautakunta ja kasvatus- ja opetuslautakunta molemmat argumentoivat nuorisovaltuuston puhe- ja läsnäolo-oikeuksia vastaan seuraavasti: *"Ei ole tarkoituksenmukaista, että nuorisovaltuuston edustajalla olisi säännöllinen läsnäolo- ja puheoikeus lautakunnan kokouksissa, mutta nuorisovaltuuston edustaja voidaan kutsua läsnäolo- ja puheoikeudella kokoukseen, mikäli käsiteltävä asia sitä edellyttää."* Kuitenkin Kannuksen nuorisovaltuuston noin 1,5

vuotisen historian aikana nuorisovaltuustoa ei ole kutsuttu kokouksiin kuultavaksi, eikä nuorisovaltuustolta ole myöskään pyydetty lausuntoja. On vaikea uskoa, etteikö tänä aikana olisi kertaakaan näissä lautakunnissa käsitelty sellaisia asioita, jotka kuntalain 26. pykälän mukaan velvoittaa kuulemaan nuorisovaltuustoa. Täten on perusteltavaa, että nuorten kuulemisen varmistamiseksi on tarpeellista myöntää nuorisovaltuustolle pysyvä puhe- ja läsnäolo-oikeus molempiin esitettyihin lautakuntiin.

Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto ry näkee nuorten osallisuuden arvokkaana ja panostamisen arvoisena asiana. Korostamme, että puhe- ja läsnäolo-oikeus lautakunnissa on keskeinen vaikuttamisen väline, jolla kaupunki voi mahdollistaa nuorten kuulemisen jo päätösten valmistelun aikana. Samalla nuorisovaltuuston aseman edistäminen parantaa Kannuksen kaupungin elinvoimaisuutta ja parhaimmillaan toimii nuorten kohdalla pitovoimatekijänä.

Taatakseen nuorille aidon mahdollisuuden vaikuttaa kaikissa päätöksenteon vaiheissa, Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto ry suosittelee Kannuksen kaupungille nuorisovaltuuston edustajan nimeämistä kunnan hyvinvointipalveluiden lautakuntaan ja kasvatus- ja opetuslautakuntaan puhe- ja läsnäolo-oikeudella.

Helsingissä 5.4.2023

Miisa Tervala

Edunvalvonnan asiantuntija

Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto ry

Vantaan nuorisovaltuuston lausunto lautakuntapaikkojen myöntämisestä Kannuksen nuorisovaltuustolle Kannuksen lautakuntien kokouksiin

Vantaan nuorisovaltuustolla on ollut nykyisenlainen edustus Vantaan kaupungin lautakunnissa vuodesta 2012 lähtien. Osa edustuspaikoista myönnettiin jo ennen vuotta 2012. Nuorisovaltuusto valitsee keskuudestaan lautakuntaedustajat kahden vuoden ajaksi kasvatuksen ja oppimisen lautakuntaan, kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakuntaan, kaupunkitilalautakuntaan sekä kaupunkiympäristölautakuntaan. Nuorisovaltuutetuillamme on näissä lautakunnissa läsnäolo- ja puheoikeus.

Vantaalla nuorisovaltuutettujen lautakuntaedustus on ollut toimiva ja osallistava vaikuttamisen väylä. Käytäntö on myös ollut luottamushenkilöiden sekä virkamiesten kannattama. Nuorisovaltuutetut ovat saaneet perehdytystä lautakuntatyöskentelyyn ja he ovat päässeet osallistumaan täysimittaisesti lautakunnan toimintaan. Vantaan kaupunki on kuitenkin tehnyt linjauksen siitä, että nuorisovaltuutettujen tulee poistua kokoustilasta salassapidettäviä asioita käsiteltäessä.

Nuoriin eli kaupungin tulevaisuuden rakentajiin liittyviä asioita valmistellaan lautakunnissa. Siksi on tärkeää, että nuoret pääsevät ilmaisemaan mielipiteensä jo valmisteluvaiheessa, kun asioihin voi oikeasti vielä vaikuttaa. Esitysten tullessa kaupunginvaltuuston käsiteltäviksi, asiat on käytännössä jo päätetty. Tässä vaiheessa tarjottava osallisuuden keino ei vastaa aitoa osallisuutta vaan on näennäisvaikuttamista. Kuntalaisten äänten kuuluminen mahdollisimman varhaisessa päätöksenteon vaiheessa on kaikkien etu ja sujuvoittaa myös päätöksentekoprosessia lisäten tyytyväisyyttä päätöksentekoon osallistuneiden keskuudessa. Lautakuntapaikkojen myöntäminen Vantaalla on tuonut nuorille konkreettisen keinon vaikuttaa.

Vantaalla sekä nuorisovaltuutetut että luottamushenkilöt ovat hyötäneet vuorovaikutteisesta yhteistyöstä. Usein nuoret ovat tuoneet keskusteluihin taka-alalle jääneitä asioita tai toimineet parhaimmillaan asiantuntijoina esimerkiksi koulumaailman asioista päätettäessä. Vantaalla nuorisovaltuutettuja on päässyt esittelijöiksi lautakuntaan ja heiltä tullaan myös aktiivisesti kysymään mielipiteitä eri asioihin. Vantaan nuorisovaltuustolla on tällä hetkellä edustuspaikat edellä mainittujen lautakuntien lisäksi kaupunginvaltuustossa ja -hallituksessa. Nuorisovaltuutettujen tuoma informaatio lautakunnista auttaa näin ollen myös muissa toimielimissä työskentelyä ja tehostaa päätösten kulun seuraamista.

Lähes jokaiselle nuorisovaltuustolla Suomessa on vähintään yksi edustuspaikka lautakunnassa. Kaikilla suurilla edelläkävijä kaupungeilla on laaja-alaiset vaikutusmahdollisuudet useissa lautakunnissa. Lautakuntavaikuttamista pidetään peruspilarina nuorisovaltuustotyössä.

Nuorten mahdollisuudesta osallistua ja vaikuttaa nuorisovaltuustossa tai vastaavassa nuorten vaikuttajaryhmässä säädetään kuntalain (410/2015) 26 §:ssä. Sen lisäksi, mitä tässä laissa tai muualla laissa säädetään, kunnan ja valtion viranomaisen tulee tarjota ja järjestää nuorille mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa paikallista, alueellista ja valtakunnallista

nuorisotyötä ja -politiikkaa koskevien asioiden käsittelyyn tai heitä tulee muutoin kuulla mainituissa asioissa. Aitoa osallisuutta tukeva kaupunki päästää nuoret päättävien pöytien ääreen. Lautakuntapaikkojen myöntäminen on erinomainen keino kuulla kaupungin asioista kiinnostuneita nuorisovaltuutettuja sekä antaa heidän tulla kuulluksi.

Vantaan nuorisovaltuusto kannattaa, että Kannuksen kaupunki myöntää Kannuksen nuorisovaltuustolle läsnäolo- ja puheoikeuden lautakuntien kokouksiin.

Anni Juulia Tuomainen

Vantaan nuorisovaltuuston puheenjohtaja

Vantaalla 12.4.2023

